Előterjesztés
Hajdúhadház Város Önkormányzat
Oktatási, Művelődési és Ifjúsági Bizottság elnökétől
Képviselő-testület 2018. május hónap 31. napján tartandó ülésére

Tárgy: a Települési Értéktár Bizottság beszámolója, javaslat megyei értéktárba felvételhez

Illetékes bizottság: Oktatási, Művelődési és Ifjúsági Bizottság
Döntési dokumentumok száma: 1 db
Döntési dokumentumok típusa: határozati javaslat
Nyílt ülés
Szavazás módja: nyílt/egyszerű többség
Névszerinti szavazás: nem
Költségvetést érint: nem
Mellékletek: 1 db

Tisztelt Képviselő-testület!

A települések szellemi és tárgyi értékeinek feltárása, megőrzése és bemutatása, valamint a nemzeti tudat erősítése érdekében az Országgyűlés elfogadta a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvényt, s annak végrehajtására a Kormány megalkotta a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV.16.) Korm. rendeletet.

A fenti jogszabályok alapján Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 2013. szeptember 5-én tartott rendkívüli ülésén a 186/2013. (IX.05.) HÖ. sz. határozatában úgy határozott, hogy

1. a nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 3. § (1) bekezdése alapján Települési Értéktárat hoz létre.
2. a nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 3. § (2) bekezdésében foglalt feladatok végrehajtására Települési Értéktár Bizottságot hoz létre, melynek személyi összetételét az alábbiak szerint határozta meg:
   - Hadházy Jenő
   - Vargáné Sőrés Ilona
   - Szabó Margó
   - Szőllős László
   - Antal Sándor
   - Csáfordi Dénes
   - Hajdu Marianna

A Települési Értéktár Bizottság eddigi munkája során a beérkezett javaslatok alapján 31 tárgyi és szellemi értéket és terméket minősített helyi értéknek, közülük kilenc értéknek javasolta a Megyei Értéktárba történő felterjesztését. A felterjesztett értékek közül a következő értékek kerültek be a Megyei Értéktárba:

- Hadházi lapos tájfajta káposzta
- Hajdúhadházi Vadas csárda épülete

- Sillye Ferenc hajdúkapitány legendája
- Földi János a Hajdúkerület orvosa munkássága

A Települési Értéktár Bizottság a 2018. május 14-i bizottsági ülésén a 3/2018 (V.14.) HTÉBH számú határozatában a következő értékekre tesz javaslatot a Megyei Értéktárba történő felvételéhez:

- Hadházi Káposztás Napok
- Hajdúhadházi Református templom
- Hajdúhadházi Városháza épülete
- Pannó gyűjtemény
- Hajdúhadházi Gyermekváros barakképületei
- Hajdúhadház csillagteres városszerkezete

A Települési Értéktár Bizottság eddigi tevékenységéről, a Bizottság döntéseiről szóló beszámolót, a melléklet tartalmazza.

Fentiek alapján kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni és az alábbi határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat

……/2018 (…..) HÖ. számú határozat

Hajdúhadház Város Önkormányzat Képviselő-testülete megtárgyalta a Települési Értéktár Bizottság tevékenységéről szóló beszámolót, a javaslatokat a megyei értéktárba történő felvételhez, és azt a képviselő testület elfogadja.
Határidő: azonnal
Felelős: Csáfordi Dénes polgármester

Hajdúhadház, 2018. május

Tisztelettel:

Vargáné Sőrés Ilona
biz. elnök

Az előterjesztést összeállította: Grubisics Zsolt kabinetvezető

1. számú melléklet

Beszámoló

a Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság

tevékenységéről

I. Jogszabályi háttér:

2012. július 1-jén lépett hatályba a nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény, illetve csaknem egy évvel később annak végrehajtási rendelete, a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013.(IV.16.) Korm. rendelet.

Ezen jogszabályok széles körű lehetőséget teremtenek a magyarság által létrehozott, a nemzet számára különösen fontos anyagi és szellemi értékek felkutatásához, összegyűjtéséhez és regisztrációjához. Megalkotásuk egyik célja, hogy lehetőség szerint minél több önkormányzat önként vállalt feladatként vegye számba és nevesítse mindazon helyi szellemi, anyagi, természeti kincsét, termékét, melyet nemzeti értéknek tekint, és annak katalogizálása valamint megőrzése érdekében hozzon létre települési értéktárat.

A települések, megyék értéktáraiból egy szakavatott bizottság, a Hungarikum Bizottság választja ki a Magyar Értéktárba kerülő értékeket, majd ezekből jelöli ki a hungarikumokat, melyek olyan megkülönböztetésre, kiemelésre méltó értékek, amik a történelmi, vagy a mai Magyarországra jellemző tulajdonságaikkal, egyediségükkel, különlegességükkel és minőségükkel a magyarság csúcsteljesítményei. Jelenleg a törvény erejénél fogva hungarikumnak minősülnek az UNESCO világörökségi listán szereplő helyszínek, és szellemi kulturális örökségi elemek.

A 2012. évi XXX. törvény 3. §-a alapján tehát a települési önkormányzat települési értéktárat, illetve Települési Értéktár Bizottságot hozhat létre, amely a törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint szervezi a településen fellelhető nemzeti értékek azonosítását, létrehozza a településen fellelhető nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjteményt és megküldi azt a megyei értéktárba.

II. A Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság tevékenysége:

A fenti jogszabályok alapján Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 2013. szeptember 5-én tartott rendkívüli ülésén a 186/2013. (IX.05.) HÖ. sz. határozatában úgy határozott, hogy

1. a nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 3. § (1) bekezdése alapján Települési Értéktárat hoz létre.

2. a nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 3. § (2) bekezdésében foglalt feladatok végrehajtására Települési Értéktár Bizottságot hoz létre, melynek személyi összetételét az alábbiak szerint határozta meg:
   - Hadházy Jenő
   - Vargáné Sőrés Ilona
   - Szabó Margó
   - Szőllős László
   - Antal Sándor
   - Csáfordi Dénes
   - Hajdu Marianna

Az értéktár életre hívásának célja volt feltárni és bemutatni Hajdúhadház tárgyi, szellemi, gazdasági, turisztikai, kulturális örökségének értékeit. Mindezt bekapcsolni a település, a megye, majdan az ország és a Kárpát-medence közösségi tudatába, gyarapítva a már meglévő lokális értékek körét. Meglátni és megláttatni egy-egy közösség speciális másságának értékeit, láthatóvá, értékké tenni magunk és mások számára is. Átvenni és átadni mindazt, ami gazdagabbá teheti a helyi létet.

A Települési Értéktár Bizottság (továbbiakban: Bizottság) 2013. november 18-án megtartott ülésén a tagok között felosztásra kerültek a helyi értékek tekintetében az alábbi tevékenységi körök:

- épített környezet: Hadházy Jenő
- mezőgazdaság-növénytermesztés: Szőllős László
- mezőgazdaság-állattenyésztés: Antal Sándor
- művészet: Vargáné Sőrés Ilona, Szabó Margit
- népművészet, Hajdúhadház textil művészete: Hajdu Marianna

A Bizottság a helyi értéktárba felvételre javasolt anyagok összegyűjtésével Szabó Margitot bízta meg. A megalakulást követően a Bizottság Vargáné Sőrés Ilonát választotta meg elnöknek.

A Bizottság megkezdte tevékenységét, mely szerint feltárja Hajdúhadház hagyományos értékeit, kulturális hagyatékát. 2013. december 18-án a Bizottság az alábbi értékeket ajánlotta a helyi értéktárba:

- Barakképületek, Magyarország első Gyermekvárosa
- Bocskai István lovas szobra
- Bocskai István mellszobra
- Az egyház-, iskola és helytörténeti gyűjtemény állandó kiállítása
- Emléktölgy
- Égerházi Imre festőművész munkássága
- É. Kiss Sándor nyelvész munkássága
- Faragott népművészeti kerítés
- Földi János hajdúkerületi főorvos, polihisztor munkássága
- Földi János Iskola régi épülete

- Hadház erdőségei
- Hadházi hurkatészta, vagy görcsös galuska leves
- Hadházi kukó-leves
- Hadházi lakodalom
- Hadházi lapos káposzta
- Hadházi régi népi játékok
- Hadházi savanyú káposzta
- Hadházi toroskáposzta
- Hadházi töltött káposzta
- Hajdúhadházi családi szőttes minták
- Liget flórája és faunája
- Múzsa szobor
- Néprajzi gyűjtemény állandó kiállítása
- Pannó gyűjtemény
- Pély Nagy Gábor hajdúkerületi főkapitány munkássága
- Református templom
- Sillye Ferenc hajdúkapitány legendája
- Szilágyi Dániel orientalista, turkológus munkássága
- Úrasztali önkupa
- Vadas csárda
- 1956-os emlékmű

A Bizottság 2014. január 8-án döntött arról, hogy a helyi értékek közül melyek kerüljenek felterjesztésre a Megyei Értéktárba. Hajdúhadház Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2014. január 13. napján megtartott ülésén a 4/2014. (I.13.) HÖ sz. határozatában elfogadta, hogy Hajdúhadház helyi értékeiből az alábbiak kerüljenek felterjesztésre a Megyei Értéktárba:

- „Hadházi lapos" káposzta
- A hajdúhadházi Földi János Iskola régi épülete
- A hajdúhadházi néprajzi gyűjtemény
- A hadházi savanyú káposzta
- Hajdúhadházi Református Templom
- A „Hadházi toroskáposzta"
- A hajdúhadházi úrasztali önkupa
- A hajdúhadházi Vadas csárda épülete
- Hadházi Káposztás napok

2014. január 27-én a felterjesztés megtörtént a Megyei Értéktárba. A helyi értékekről készült egy összeállítás, Hajdúhadház város helyi értékei címmel, amely felkerült Hajdúhadház város weboldalára: http://www.hajduhadhaz.hu

2014. november 19-én „Hagyományos értékekre alapozott gazdasági élet" címmel értéktár-műhelytanácskozásra került sor Hajdúhadházon. Ötödik alkalommal gyűltek össze az érdeklődő szakemberek, civil szervezetek képviselői, valamint az érintett települések polgármesterei a Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Megyei Irodája által szervezett helyi értéktár-műhelytanácskozáson a Vadas Csárdában.

A Megyei Értéktárba eddig a következő helyi értékek kerültek be:

- Agrár- és Élelmiszergazdaság kategória: 42/2015. (XII. 8.) MÉBH határozat

Hadházi lapos tájfajta káposzta

- Épített környezet kategória: 2/2016. (III. 22.) MÉBH határozat

Hajdúhadházi Vadas csárda épülete

- Kulturális örökség kategória: 3/2016. (III. 22.) MÉBH határozat

Sillye Ferenc hajdúkapitány legendája

- Kulturális örökség kategória: 4/2016. (III. 22.) MÉBH határozat

Földi János a Hajdúkerület orvosa munkássága

A Települési Értéktár Bizottság a 2018. május 14-i bizottsági ülésén új elnököt választott az időközben lemondott régi elnök helyébe. A 2/2018 (V.14.) HTÉBH sz. határozat szerint, nyílt szavazással megválasztotta Csáfordi Dénest a Bizottság elnökének.
Az ülésen a Bizottság a 3/2018 (V.14.) HTÉBH számú határozatában a következő értékekre tett javaslatot a Megyei Értéktárba történő felvételéhez:

- Hadházi Káposztás Napok
- Hajdúhadházi Református templom
- Hajdúhadházi Városháza épülete
- Pannó gyűjtemény
- Hajdúhadházi Gyermekváros barakképületei
- Hajdúhadház csillagteres városszerkezete

A bizottsági ülésen felmerült a település értékes dolgainak ápolása:
A Bizottság javaslatot tett a régi Ozsváth kút felújítására. A Sallay Háznál van egy korhű jó állapotban lévő kút, amelyet fel lehetne használni az Ozsváth kút rekonstruálására. A korábbiakban döntés született a Hadházi Lapos káposztáról szóló könyv megjelentetésére. A fejezetek kéziratai elkészültek, javaslat történt a könyv megjelentetésére az ezévi Hadházi Káposztás napokra. Felmerült a hajdúpalánk korhű néhány méteres szakaszának újraépítése, Hajdúhadház 1785-ös térképén fellelhető nyomvonal figyelembe vételével. Sillye Ferenc kapitány sírja jelenleg eléggé elhanyagolt állapotban van, javaslat történt annak felújítására, esetleg egy teljesen új emlékhely kialakítására.

Hajdúhadház, 2018. május 22.

Csáfordi Dénes

Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság

elnöke